

zami, češ, da nima nič proti predlogu, da pa je gledé na razdelitev občinskih zemljišč še mnogokaj v neredu, da je treba zlasti tudi v mestih stvar dobro pregledati itd. Konečno predlaga ta laški zastopnik, naj se predlog za zdaj odloži in pa v pretres izroči deželnemu odboru. Poslanec Gasser, od laške strani, se pa poteguje za volilce I. in II. razreda goriškega mesta, češ, volilci III. razreda bi prve utegnili prekositi pri živahnosti, katero kažejo poslednja leta pri mestnih volitvah. Slovenski poslanec Povše laška nasprotnika dobro zavrača, češ, da potem bi se predlog za 6 let odložil, in da je ravno lepo in spodbudno, če se niže ljudstvo zanima za volitve. To kaže ravno zrelost in ne nezrelosti, kakor bočejo po časnikih slepiti, in ravno zato je potreba, da se volilna pravica razširi. Dr. Tonkli kot poročevalec pravnega odseka je konečno navidezne in izmišljene pomislke s temeljitimi razlogi in s številkami zavrnil, ob tej priliki tudi Gasserju pot ab absurdum pokazal. Ko je pa prišlo do glasovanja o predlogu, da bi se izročil deželnemu odboru, vzdignilo se je za ta predlog samo 7 poslancev od laške strani. Isti in edino isti poslanci so pokopali tudi dr. Tonklijev predlog proti 12 glasovom. Dr. Tonkli je rekel, da se čudi, kako more biti ravno laška levica nasprotnica liberalnemu predlogu, ko se je drugače vselej potegovala za liberalna načela! Obžalovati je, da toliko pravični predlog ni dobil potrebne večine 2 tretjin, in da je padel z enim glasom, obžalujemo pa tudi one poslance laške stranke, ki letos nikakor niso pospeševali ljudskega razvoja, katerega je tudi laško ljudstvo potrebno; še bolj jih obžalujemo, če so nasprotno glasovali iz bojazni, da bi jih pomnoženi volilci ne hoteli več odbrati — za zastopnike svoje.

Iz deželnega zbora štajarskega.

Deželni zbor dovolil je za leto 1883. 35% deželne doklade, tedaj 1% manj kot letos. Neko banko so hoteli liberalci tudi napraviti, katera naj bi v prvi vrsti bila namenjena za kmetijstvo. Ali pokazalo se je, da bi taka deželna banka za kmetovalce ne donášala nobene koristi, temveč bi bila novo sredstvo, po katerem bi se kmetje izsesavali. Pri tej obravnavi je g. dr. Šuc prav živo naslikal žalostne razmere, v katerih se zdaj posestniki kmetij nahajajo. V svojem izvrstnem govoru je primerjal zdanji položaj kmetijstva z onim v rimski dobi, ko se je zadolženim posestnikom najhuje godilo. Postava o ribštvu se je pa sprejela, kakor tudi ona o reguliranji Mure. — Kar se Slatine tiče, jo bode dežela sama še dalje oskrbljevala in predrugačila vse gospodarstvo. Liberalci so jo nameravali prodati in se močno jezé na Slovence in konservativce, da so jim preprečili nakane. Najbolj burna seja je bila zadnja. Najprej je g. deželni namestnik odgovoril na slovensko interpelacijo. Ta odgovor nima nič pozitivnega ter samo pravi, da bodo šolske oblasti pazile, da se pouk izvršuje po postavnih določbah. Peticija nemškega „Schulvereina“ pa je prouzročila tako burno debato, da brž ko ne še ni bilo enake v tej deželni zbornici. Poročevalec je bil g. dr. Ehmer, Slovencem znan protivnik. Prvi se oglasi oče in zaščitnik nemškega „Schulvereina“, g. dr. Heilsberg, ter tako strastno in nedostojno slovenske poslance napada, da ga mora deželni glavar opozoriti na parlamentarno dostojnost. Na to razvija g. dr. Dominkuš tako jedrnato in možko stališče Slovencev, po katerem se mora presojeti nemški „Schulverein“, da je vse napade nasprotnikov do čistega pobil. Enako jasno je posvetil g. Herman liberalcem. Ko je pa g. dr. Rechbauer svoje zdavno znane fraze zopet ponovil, ga je g. Žolgar tako temeljito in krepko zavrnil, da

se bo težko več lotil te fraze ponavljati. Gosp. Rechbauerja je sicer zagovarjal njegov pristaš g. grof Wurmbrand, pa se mu je tako slabo posrečilo, da so njegovi osobni napadi na g. Žolgarja spričevali le liberalno neolikanost in vedno enako surov način zagovarjanja. Kjer ni dokazov, tam jim služijo psovke. Na dalje je govoril g. dr. Šuc ter po dejanskih razmerah dokazal potrebo tega, kar Slovenci zahtevajo. Zadnji je govoril g. Sprung, da bi vsaj rešil parlamentarno dostojnost, zoper katero se je liberalna stranka tako hudo pregrešila, da si ravno kaj novega ni povedal, temveč si s frazami pomagal, katere so pristaši njegove stranke uže več ko stokrat prežvekovali. Konečno so sprejeli liberalci predlog, da se pohvali nemški „Schulverein“ zavoljo svoje marljive delavnosti v razširjevanji nemštva. Vse druge peticije sprejele so se en bloc po predlogih odsekov, razen one od katoliškega podpornega društva v Celji, katera se je po predlogu g. Žolgarja v pretres vzela. Dasi-ravno je g. Žolgar nasvetoval, naj bi se dovolilo temu društvu 300 gold., ker vzdržuje s svojimi stroški dekliško šolo celjske okolice in revne učence kakor učenke podpira, je vendar dr. Neckermann tako strastno zoper njega govoril, da se moramo v resnici čuditi, da je ravno ta mož to storil, kateremu so vendar prave razmere znane, in se posebno še opiral na to, ker njemu ni znano, da bi imela ta šola pravico javnosti. Tako daleč uže seza liberalna nevednost, da zahteva, naj bi jim šolske oblasti svoje določbe posebej naznanjale. Žolgarjev predlog je propadel s 15 proti 20 glasom. — Konečno pa izrečemo našim vrlim gg. poslancem najlepšo zahvalo za njihovo krepko postopanje in brambo narodnih pravic ter jih zagotovimo našega popolnega zaupanja!

„Sl. N.“

Naši dopisi.

Z Gorice 9. julija. (Raznoterosti.) Ker Vam od Vaših navadnih dopisnikov naše goriške malenkosti malokdo popisuje, Vam jaz podam danes njih nekoliko. Vročina začenja prav hudo pripekati, kar je tudi popolnoma dobro, da se bode moglo grozdje izdelavati in zoriti. — Z ozimnimi žiti smo letos pri nas povsod prav zadovoljni, ker „kopa“ pšenice, kakor Kranjci imenujete (64 snopov), daje sploh po 2 mernika, kar je gotovo dobro. — Korun je pa letos sploh jako slab, a cena mu je vendar zeló majhna, ker mora ubogi kmetič, tičéč v oderuških rokah, po vsaki ceni dati. Grozdje, kjer nam ga ni toča pobila, še prilično dobro kaže; da bi nam dal Bog, da vsaj do trgatve ostane! Sena je bilo sploh povsod srednje. Turšica prav lepo kaže in smo uže tudi „činkvantin“ posadili, kateri se je prav dobro uže ozelenil; pri nas na Goriškem sadimo namreč turšico („činkvantin“ imenovano) po korunu, ozimnih žitih, in, ako je gorka jesen, nam prav dobro obrodi in gotovo dvakrat toliko dá kakor ajda.

Zdaj nekaj o našem deželnem zboru. Predlog gosp. dr. Tonklija, da namreč tudi dobijo po trgih in mestih tisti volilno pravico, ki 5 gold. davka plačujejo, je laško liberaluštvo pokopalo za letos z dvema glasovoma; ravno tako so pravični predlog gosp. Tonklija zavrgli, da bi namreč volilci po dotičnih trgih, kakor za državni zbor, doma volili, a ne, da mora na pr. iz Ajdovščine iti volilec v Tomin, kamor potrebuje okoli 15 gold. za potni strošek; k temu še ne vračunši zamudo časa, tudi najmanj 2 do 3 dni. — Lah ostane lah, pa naj uže bode liberallec ali pa konservativec, v svojih namerah in ciljih sta si enaka, samo da hodijo liberalci naravnost, konservativci pa bolj po ovinkih.

Danes sta praznovala goriška čitalnica in „bralno in podporno društvo“ god sv. bratov Cirila in Metoda pri naših narodnih frančiškanih na Kostanjevici. Sv. mašo je bral gosp. dr. Gregorčič, profesor v bogoslovji, govor je pa prav primerno govoril oče Konstantin. Ljudstva je bilo preko lani jako malo, posebno malo jih je bilo videti od „bralnega društva“! — Danes zvečer imate obe društvi svečano zabavo v narodni gostilni „pri Jozeljnu“.

Famozno gospodarstvo še bolje famoznega starešinstva goriškega mesta v enem prihodnjih listov.

Jirček.

Iz Metlike. (Narodna čitalnica naša) je napravila na čast ss. Cirilu in Metodu v nedeljo 9. julija t. l. koncert z blagonaklonim sodelovanjem operne pevkinje gospodične Marije Prikryl-ove in slavnega pevskega društva „Zore“. — Po koncertu ples. Vstopnina za častite ude povabljenih čitalnic za vsako osebo 30 krajc. Radodarnost neomejena. Začetek ob 8. uri zvečer. — Muzikalni spored: 1. del: Brave — „Zabelila opet Zora“, moški zbor. N. Stoss — „Mojemu narodu“, četverospjev. J. Acher — „Lucrezia Borgia“, glasovir. Pl. Zajc — „Vir“, sopran-solo z glasovirom. K. Mašek — „Pri zibeli“, četverospjev. 2. del: F. Majer — „Tičica“, četverospjev. * — Tenorsolo z glasovirom. Pl. Zajc „Večer na Savi“, moški zbor. * — „Ljubica“, sopran-solo z glasovirom. K. Mašek — „Lahko noč“, Gj. Eisenhut „Ustaj rodé“, moški zbor.

Iz Stopič blizu Novegamesta. — 27. rožnika ob 1. uri po polunoči je začelo na Velikem Cerovcu, 1 uro od Stopič oddaljeni vasi goreti. Ogenj se je tako hitro razširil, da je bila skoraj cela vas v dveh urah popolnoma vpepeljena. Pogorelo je 30 gospodarjem vse, kar so imeli, samo živina jim je še ostala. Škoda je cenjena na 45.000 gold. Revščina je še toliko večja, ker jim je lansko leto toča veliko škode učinila. Kako se je užgalo, se še nič gotovega ne vé. Zatorej Vas, častite bralce „Novic“, v imenu teh nesrečnih pogorelcev prosim, ko bi hoteli tem revežem kaj pomagati; vem, da bo sl. vredništvo rado darove pobiralo in jih potem častitemu g. župniku Mateju Jerebu v Stopiče poslalo. Bog naj vsim dobrotnikom stoterno povrne! *)

Jožef Franke, učitelj.

Iz Žužemberka 9. julija. — Pretekli mesec je bila pri nas volitev novega občinskega starešinstva in izvoljeni so bili: za župana gospodar in kovač Karol Zavudnik, za svetovalce pa gospodarji in obrtniki: Franc Walland v Žužemberku, Anton Pečjak na Hribu, Franc Florjančič v Žužemberku, Franc Molok v Velikih Lipjah, Jakob Tekavčič na Ratji, Miha Čerček v Križi in Franc Hočevnar v Lepati.

Iz Notranjskega 8. julija. — Spodaj podpisani odbor je do domoljubov ravnokar razposlal ta-le

Poziv!

Podprt na vsestransko zaupanje shoda notranjskih rodoljubov 28. maja t. l. v Postojini prične podpisani odbor po zrelem posvetovanji s tem pismom javno svoje težavno ali hvaležno delo. Delati hočemo v resnici za splošen napredek našega naroda in buditi hočemo na delo za duševno in materialno blagost narodovo!

Vsakemu početju treba je gotovega namena, in do tega odločno jasne poti! Naš prvi namen je buditi in krepiti narodno zavest med ljudstvom, da bode narodni ponos in samozavest, spodbuja in podpora slovenskega dela bodi z glavo, bodi s trdo dlanjo.

*) Vredništvo bo radovoljno sprejemalo mile darove in jih pošiljalo gospodu župniku. Vred.

Začetek temu bodi „Notranjska narodna slavnost“ dne 3. septembra t. l. in potem enake krajevne slavnosti s skupnimi močmi narodnih društev, posameznih rodoljubov Notranjske in nje rodni gostov. Program tej slavnosti, ki se za časa razglasi in razpošlje med narod, obsegal bode poučna govora, budeče petje, godbo, loterijo in narodno zabavo na planem sploh.

Čisti dohodek loterije porabi se kot vkupen donešek naprednih Notranjcev za „Narodni dom“ v Ljubljani. In s tem pokažemo djansko svoje domoljubje, svoj zreli razum za to potrebno in veličastno vseslovensko podjetje. Kolikor hitreje in kolikor krasneje bode stal „Narodni dom“, ki bode kapital, s katerim se podpre naša književnost, umetelnost in učeča se mladina, toliko bolj živa in vtrjena bode naša narodna zavest, toliko bolj bomo imponirali mnogobrojnim našim vragom!

Zatorej hočemo mi zavadni s tem geslom buditi in krepiti slovensko zavest med našim poštenim in zapuščenim narodom. Vsak novčič, ki se porabi za takošen kapital, prinaša pri narodni samostojnosti tisočere obresti!

In začetek hočemo nadaljevati s tem, da se trudimo z besedo, pismom in zgledom ustanovljati in pospeševati „bralna društva za priprosto ljudstvo“!

Materijalni blagosti priskočijo posojilnice, ki se ravno po požrtovalnih in skušenih rodoljubih snujejo.

Vse, vse to se lahko častno in uspešno doseže na slavo in korist svete domovinske stvari, če se organiziramo in delamo kot zdravi udje naroda brez predsodkov na stan in starost, kraj ali osobo po vesti in dolžnosti.

Podpisanemu odboru je znano Vaše vzgledno rodoljubje, Vaša požrtovalnost, Vaša volja koristiti po moči domu, zatorej se obračamo zaupno do Vas, da blagovolite prevzeti v svoji bližini, ali kamor sploh zahajate, poverjenišvo, da hočete narodu pojasnovati in ga vnesti za naše namene, da hočete pridobiti za loterijo kak dobrovoljen dobiček, bodi gospodarsko orodje, pohištvo, knjiga, novci itd., katere pošljete ali vsaj kakovost in vrednost natanko naznanite gotovo do 10. julija blagajniku gosp. Jos. Lavrenčiču v Postojini, ker se do takrat mora sestaviti imenik dobitkov za prošnjo do ministerstva — dalje, da potem blagovoljno v denar spečate izročene loze, po deset novcev komad. Ti novci in nerazprodani lozi poslati se morajo prav gotovo do 27. avgusta poprej imenovanemu gosp. blagajniku. Samo ob sebi se umé, da pri loteriji tudi ne navzoči igrajo s svojimi lozi!

Ako bi p. n. na noben način ne hoteli ali ne mogli stopiti v širši odbor Notranjskih rodoljubov in sprejeti zgoraj navedenega poverjenišva, blagovolite to v enem tednu po sprejemu tega pisma naznaniti glavnemu tajniku gosp. Ivanu Resmanu na Rakek, da se poišče pripraven namestnik.

Če pa ne odgovorite, potem smatramo to, da hočete radovoljno služiti po svoji sijajni moči zdaj pri slavnostih in pozneje pri „bralnih društvih za priprosto ljudstvo“ in se Vam za to uže naprej v imenu našega milega, poštenega, a revnega in zapuščenega slovenskega naroda zahvaljujemo.

Na delo torej, na hitro, resno in vestno delo za boljšo vsestransko prihodnost slovensko!

V Postojini 26. junija 1882.

Dr. Jurij Sterbenec,
predsednik.

Ignacij Gruntar,
podpredsednik.

Eduard Dolenec, Vekoslav Domicelj, Ignacij Doxat, Fran Hren, Hinko Kavčič, Fran Križaj, Josip Lavrenčič, Adolf Obreza, dr. Ivan Pitamic, Ivan Resman in Fran Sterle, odborniki ožjega odbora.

Iz Ljubljane. — Veliko hrupa je pretekli teden naredil gosp. Regalijev izstop iz mestnega starešinstva — ne toliko po Ljubljani, pač pa po unanjih, posebno nemških časnikih; zadnji so kar zavriskali, češ, da je zdaj narodna večina v mestnem zboru popolnem ob vso moč in da se je edinost med narodnjaki jela krhati. No, naši nasprotniki naj se tega ne veselje preveč, ker izstop gosp. Regalija narodni stranki nikakor ne bo škodoval, in če bodo nove volitve, bo na njegovo mesto izvoljen gotovo zopet narodnjak, kakor na mesto družih izstopivših. Vsa ta zadeva toraj nikakor nima tiste važnosti, katero jej pripisujejo naši nasprotniki, pa tudi nekateri prevroči prijatelji. Edino to je resnično, da bo zdaj nemčurska manjšina lažje nagajala, če bo hotela in če se ji bo tako nagajanje varno zdelo.

— (Gosp. deželni predsednik Andrej Winkler) podal se je preteklo nedeljo na Dunaj za nekaj dni.

— (Gosp. E. Kramar) odložil je s 1. dnem t. m. stalno vredovanje gospodarskega dela „Novic“ ter jim bo le prostovoljno dopisaval.

— (Deželna reklamacijska komisija kranjska) ima danes svojo zadnjo sejo in s tem sklene svoje delovanje, ako ne bo morebiti sklicana v izredno posvetovanje.

— (V Dobu) izvoljen je bil za župana posestnik Boštjan Zarnik, za svetovalce pa Miha Stare, Franc Videmšek in Miha Birk.

— („Sokol“) je imel v nedeljo izlet v Litijo, katerega se je vdeležilo precéj udov, pevcev in drugih Ljubljancanov. Poroča se nam, da je bilo sprejetje lepo, zabava živahna. Kar je glasoviti Vesteneck odšel iz Litije, je tam vse bolj veselo, domače, med ljudmi mir in sprava. Zdaj je šel za njim še njegov pajdaš Wehrhahn, glavni vzrok znanega ponočnega škandala v Litiji.

— (Za „Narodni dom“) napravijo v nedeljo 16. t. m. v Borovnici veliko veselico, katere se bo vdeležilo gotovo tudi več okoličanov in meščanov tem bolj, ker je tisti dan tam tudi „žegnanje“.

— (Nek čuden prerok) je nekaj časa begal v Ljubljani posebno ženske, katere je vabil v svoje stanovanje in jim oznanoval novo „čisto“ vero. Zdaj pa je zginil, menda mu je policija na pot posvetila.

— (Trgovskega učenca) išče poštna trgovska hiša v večem kraju blizu Ljubljane. Stariši ali oskrbniki smejo jej prav brez vse skrbi zaupati, ker je strogo katoliška in deček pride v tem obziru v najboljše roke. Natančneje se zve v Blaznikovi tiskarni.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Bolj in bolj se v vsi domači politiki kaže mirovanje, vse politično življenje, prav za prav mirovanje, nahaja se po različnih toplicah in pa v uradni „Wiener Zeitung“. — Ta je objavila zadnje dni imenovanje dr. Habjetineka za senatovega predsednika najvišje sodnije. Habjetinek, bivši minister pravosodja za čas Hohenwartovega ministerstva, je ud gospodske zbornice in predsednikov namestnik državne sodnije. Imenovanje njegovo najjasneje kaže, da si hoče minister Pražak polagoma iztrebiti opozicijo pri najvišji sodniji, kjer, kakor znano, veliki zvonec nosita predsednik Schimerling in njegov namestnik Stremayer. Kakor čujemo, pričakovati je v kratkem imenovanja novega svetnika pri najvišji sodniji za slovenske kraje na mesto uže onemoglega Kromerja. — Druga novica iz „Wien. Zeitg.“ je nov red izpitov za praško vseučilišče naučnega ministra Conrada, po katerem mora vsak kandidat vsaj iz enega predmeta v nemškem je-

ziku z dobrim vspehom prestati svoj državni ali rigorozni izpit, sicer bi ta ne veljal, to se pravi z družimi besedami: nemščina čez vse! — Gotovo je, da českim kandidatom ne bo težko zadostiti tej naredbi; ali je pa to prava pot nemščini pridobiti prijateljev, pokazalo se bo kmalu, vsaj česki listi smatrajo to Conradovo naredbo za dejansko odpravo dosedanjih priprav za enakopravnost na praškem vseučilišči. — Najnoveji čas govori se, da ima naš cesar meseca septembra iti v Florenco, kjer se imati sniti z laškim kraljem; pozneje pa da pride našega cesarja obiskat nemški cesar v Lšel-u.

V Galiciji nastal je, gotovo zarad veleizdajske pravde velik razpor med tamošnjim namestnikom grofom Potocky-em in grško-katoliškim nadškofom Sembratovićem; uni trdi, da ta tajno nasprotuje rimskim naredbam. — Apostoljska kurija pošlje preiskat te zadeve v Galicijo svojega posebnega legata.

Iz Zagreba. — „Pozor“ zahteva, naj se iz pokrajne pokličejo poslanci v hrvaški zbor prej, kakor bi se pričelo postavodajno vredenje pokrajne, odgovornost prevzamejo naj vsi postavni zastopniki vsega kraljestva.

Iz Egipta. — Konferenca še zmirom zboruje, sklenila je naprositi Turško, da napravi red v Egiptu, toda videti je, da je korak ta samo namen imel, prisiliti Turško, da to zanika in da po tem, ne žaleč suvereniteto Turške, smejo po Egiptu seči druge države. — Poveljnik angleškega brodovja preko Aleksandrije, admiral Seymour, naročil je krajnim oblastnijam aleksandrin-skem, naj koj ustavijo utrjevanje bregovja ter odstranijo tam nastavljene topove, sicer bo angleško brodovje v 24 urah začelo streljati; ker se to ni zgodilo, pričel se je včeraj zjutraj uže boj z bombardiranjem trdnjav iz vseh angleških oklepnihih ladij. Baterije na suhem streljale so nazaj na ladije, ne da bi bile katero poškodovale, po 20 minutah utihnili ste dve trdnjavi. Francosko brodovje se ne bo vdeležilo pri bombardiranji. — Angleške vojne reserve bile so sklicane predvčeranjem.

Ruska. — Pretekli petek umrl je nagloma sloveči ruski general Mihael Skobeljev, še le 37 let star, v Moskvi. V rusko-turški vojski pridobil si je posebno z junaškim prehodom čez Balkansko gorovje in v soteskah Šipke neumrljivo slavo in bil je eden najbolj priljubljenih vojskovodij one vojske. — Zadnji čas vznemirili so njegovi politični govori protinemški in protivavstrijski vso Evropo, tako, da ga je ruski car pozval na dom. — V spomin njegov zaukazal je po njegovi smrti car, da se ima vojna korveta „Vitjas“ odslej imenovati „Skobeljev“.

 Pri sklepu prvega poluletja vsem p. n. gospodom dopisnikom „Novic“ izrekamo najgorkejšo zahvalo ter jih prosimo za enako prijateljsko sodelovanje tudi v prihodnje.

Založništvo.

Žitna cena

v Ljubljani 8. julija 1882.

Hektoliter: pšenice domače 9 gold. 10 kr. — banaške 10 gold. 3 kr. — turšice 6 gold. 80 kr. — soršice 7 gold. 10 kr. — rži 6 gold. 18 kr. — ječmena 4 gold. 71 kr. — prosa 5 gold. 34 kr. — ajde 6 gold. 34 kr. — ovsa 3 gold. 74 kr. — Krompir 3 gold. 3 kr. 100 kilogramov.